

Promemorian (Ds 2018:35) ”Polisens tillgång till uppgifter från signalspaning”

Ju2018/04249/L4

TU – Medier i Sverige (TU) har getts tillfälle att yttra sig över rubricerad promemoria och har följande synpunkter.

SAMMANFATTNING

TU avstyrker förslaget i den form det har i dag med hänvisning till den nedan angivna gränsdragningsproblematiken.

TU förespråkar att förhållandet mellan det grundlagsskyddade källskyddet och behovet av att effektivt kunna bekämpa samt spåra hot mot mediehusen grundligt utreds för att säkerställa att detta kan föras in i all den lagstiftning som gäller för de brottsbekämpande myndigheternas verksamhet.

TU anser fortsatt att signalspaning generellt är mycket problematiskt då det är osäkert hur de regler som finns för att skydda personer som meddelar uppgifter till medier verkligen fungerar i praktiken.

Detta samtidigt som hoten mot journalister och mediehus ökar och inte sällan begås med hjälp av digitala kanaler samt via mobiltelefon. Det är viktigt att polisen ges möjlighet att spåra och förhindra hot mot dessa extremt viktiga samhällsfunktioner och det kan då finnas ett behov av att polis och andra brottsbekämpande myndigheter också kan få tillgång till signalspaning och andra medel.

Det planerade attentatet mot Jyllandsposten 2010 visar på att samarbete mellan säkerhetstjänsterna i olika länder är viktigt för att förhindra samhällsomstörtande attentat. Det är därför viktigt att inte helt utesluta att även signalspaning och andra tvångsmedel kan användas i dessa fall. Denna rätt måste ställas mot de grundlagsskydd som finns och som för den granskande verksamheten är direkt avgörande för de svenska mediehusen.

TU anser att de olika utredningar som sker och har skett på detta område inte tillräckligt djupt eller uttömmande tagit upp denna gränsdragningsproblematik

och föreslår att detta särskilt utreds för att på ett tydligt sätt kunna säkerställa att gränsen mellan å ena sidan det grundlagsskyddade källskyddet och å andra sidan möjligheterna att bekämpa hot och attentat mot journalister och mediehus.

Enligt förslaget ska polisen få uppgifter från signalspaning även när det pågår en förundersökning vilket i dag är förbjudet. I promemorian framförs att det är problematiskt att informationen från FRA till polisen måste upphöra när en förundersökning inleds.

Signalspaning får enligt lagen om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet bara användas för vissa tydligt angivna syften. Framförallt handlar det om skydd mot yttre hot mot Sverige. Problemet är fortsatt att den aktuella avgränsningen mot när och när signalspaning får förekomma respektive inte får förekomma är fortsatt mycket svår att göra.

Signalspaning och delar av den tekniska utvecklingen ställer alltså journalistiken, mediehusen och dess källor inför avgjort svårlösta problem. Samtidigt som TU förstår och stöttar ambitionen att kunna hitta, stoppa och bekämpa allvarlig brottslighet måste alltid detta ställas mot skyddet för källor med mera. I vårt teknikberoende samhälle är det omöjligt för journalister att arbeta utan hjälp av tekniken. Vi ger journalister och utgivare råd om vilka metoder de ska använda för att skydda sig själva och sina källor. Men i dag är det hart när omöjligt då tekniken på många sätt är ett tveeggat svärd. Därför krävs en mer utförlig belysning av signalspaningens effekter så att ramarna för dess användning kan preciseras och göra tydliga.

Stockholm den 9 november 2018

Jeanette Gustafsdotter

VD